

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๗/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคสอง หรือไม่

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งคำโต้แย้งของจำเลยซึ่งเป็นผู้ร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคสอง หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า บริษัทเงินทุนสินุดสหกรรม จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้อง บริษัท กรีไทย จำกัด กับพวก เป็นจำเลยในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๑๒๗๑๓/๒๕๕๒ ความผิดเกี่ยวกับตัวสัญญาใช้เงิน และค้ำประกัน โดยขอให้ศาลบังคับผู้ร้องร่วมกันรับผิดชอบชำระหนี้จำนวน ๔๕,๓๓๑,๕๐๖.๘๕ บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๑ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๓๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระหนี้ให้โจทก์เสร็จสิ้น

ผู้ร้องปฏิเสธฟ้องโจทก์และโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคสอง เพราะบัญญัติให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยและข้อปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ย หรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนเรียกเก็บได้จากผู้กู้ยืม โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเท่านั้น มิได้มีบทบัญญัติกำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องขอความเห็นจากองค์การอิสระ ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้บริโภคร่วมพิจารณากำหนดมาตรการด้วย และขอให้ส่งความเห็นของผู้ร้องเพื่อศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาวินิจฉัย

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ จึงให้งดการพิจารณาคดีนี้ไว้ชั่วคราวและส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป

ประเด็นที่ต้องพิจารณาคือ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

พิจารณาแล้ว เรื่องนี้ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งคำโต้แย้งของจำเลยว่า พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ซึ่งยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ จึงเห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคสอง หรือไม่

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ธนาคารแห่งประเทศไทยด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในเรื่องดังต่อไปนี้ (๑) ดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายได้ในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน (๒) ดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจเรียกได้ (๓) ค่าบริการที่บริษัทเงินทุนอาจเรียกได้ (๔) ผลประโยชน์ที่บริษัทเงินทุนอาจเรียกได้จากการให้เช่าซื้อ (๕) หลักประกันเป็นทรัพย์สินที่บริษัทเงินทุนต้องเรียก” วรรคสอง บัญญัติว่า “บรรดาเงิน ทรัพย์สิน หรือสิ่งอื่นใดที่อาจกำหนดเป็นเงินได้ ที่บุคคลใดได้รับจากบริษัทเงินทุน หรือพนักงาน หรือลูกจ้างของบริษัทเงินทุนนั้น เนื่องจากการที่บริษัทเงินทุนกู้ยืมเงิน หรือรับเงิน หรือที่บริษัทเงินทุน หรือพนักงาน หรือลูกจ้าง ของบริษัทเงินทุนนั้น ได้รับเนื่องจากการประกอบธุรกิจนั้นของบริษัทเงินทุน ให้ถือว่าเป็น ดอกเบี้ยหรือส่วนลดค่าบริการ หรือผลประโยชน์ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี เว้นแต่ค่าบริการตาม (๓) ไม่ให้ถือว่าเป็นดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจเรียกได้ตาม (๒)” และ วรรคสาม บัญญัติว่า “การกำหนดตามมาตรานี้ จะกำหนดตามประเภทธุรกิจเงินทุนหรือตามประเภทการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชนหรือประเภทกิจการที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียก หรือ จะกำหนดวิธีการคำนวณและระยะเวลาการจ่ายหรือระยะเวลาเรียกเก็บได้”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” วรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องบัญญัติให้มีองค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภคทำหน้าที่ให้ความเห็นในการตรากฎหมาย กฎ และข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค”

พิจารณาแล้ว พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยเฉพาะมาตรา ๓๐ บัญญัติให้อำนาจธนาคารแห่งประเทศไทยด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มีอำนาจกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติหลายกรณีรวมถึงเรื่องการเรียกดอกเบี้ย หรือส่วนลดที่บริษัท
เงินทุนอาจจ่ายได้ในการกู้ยืมหรือรับเงินจากประชาชนและการเรียกดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุน
อาจเรียกได้ด้วย ซึ่งมาตรา ๓๐ บัญญัติให้อำนาจแก่ธนาคารแห่งประเทศไทยในเรื่องดอกเบี้ยก็เพื่อ
ประโยชน์ในทางธุรกิจที่บริษัทเงินทุนจะให้กู้ยืมจะต้องคำนึงถึงประโยชน์และค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม
เพื่อให้เกิดการแข่งขัน ทั้งนี้เพื่อความคล่องตัว โดยลูกค้าและบริษัทเงินทุนจะตกลงกัน อย่างไรก็ตาม
ธนาคารแห่งประเทศไทยก็จำเป็นต้องคำนึงถึงภาวะการตลาดและเศรษฐกิจของประเทศด้วยว่าจะเกิดผล
กระทบอันอาจเกิดความเสียหายต่อส่วนรวมหรือไม่ด้วย ถ้าเสียหายก็จะไม่อนุญาตให้อำนาจแก่บริษัท
ธุรกิจเงินทุนดำเนินการดังกล่าวได้

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประกาศใช้บังคับเมื่อ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ภายหลังจากที่พระราชบัญญัติ
ดังกล่าวใช้บังคับ ตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญบัญญัติให้กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนแล้ว ใช้บังคับ
ต่อไปได้ เว้นแต่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ พิจารณารัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติ
เรื่องสิทธิของผู้บริโภคคุ้มครองและให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และวรรคสองบัญญัติด้วยว่า
การบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของผู้บริโภค ต้องให้มีองค์การอิสระ มีตัวแทนเข้าร่วมให้ความเห็น
ในการตรากฎหมายดังกล่าวด้วย

โดยที่พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิของผู้บริโภคก็จริง
แต่เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับก่อนรัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้บังคับ จึงไม่สามารถให้มีตัวแทนขององค์การอิสระ
เข้าร่วมให้ความเห็นในการตรากฎหมายดังกล่าวได้ เว้นแต่จะบัญญัติกฎหมายขึ้นใหม่หรือแก้ไขเพิ่มเติม
กฎหมายที่เกี่ยวกับผู้บริโภค จึงจำต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคสอง

ดังนั้น พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์
พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ที่ใช้บังคับอยู่ขณะนี้ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคสอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์
และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคสอง

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ